Vodič za hadždž

[Bosanski]

دليل الحاج والمعتمر

[اللغة البوسنية]

Muhammed Porča

محمد بورتشا

Pregledao : Ebu Usama el Džeziri

مراجعة: أبو أسامة الجزيري

Pomoćni ured za dawu - Riyadh

المكتب التعاوني للدعوة وتوعية الجاليات بالربوة بمدينة الرياض

2008 -1429

islamhouse.com

VODIČ ZA HADŽ

1427 - 2006

Priprema:
hfz.mr. Muhammed Fadil Porča

DTP:
Senad Latić

Grafika:
Hamza Mutevelić

Izdavač:
Verein zur Förderung der
Islamischen Kultur in Österreich
Murlingengasse 61, A-1120 Wien Österreich

Tiraž:
1000

www.ummet.at

S imenom Allaha, Milostivog, Samilosnog

Allahu, uistinu, pripada svaka hvala, Njega hvalimo, od Njega pomoć i oprost tražimo. Utječemo se Allahu od zla naših duša i naših loših djela. Koga Allah uputi, nema nikog ko ga može na stranputicu okrenuti, a koga učini u zabludi, njemu nema upučivaća.

Pred vama je vodič za hadžije i mu´temire koji je pripremljen kako za one koji se prvi put susreću sa propisima hadža i umre da bi ih na lahak način naučili, tako i za one koji imaju znanja o ovim propisima, ali je potrebno da se prisjete i imaju pri ruci kratki podsjetnik. U ovom vodiču se ukratko obrađuju propisi hadža i umre po sunnetu i to onako kako bi se olakšalo njihovo praktično obavljanje. Ovdje su spomenuti vrijednost i koristi hadža i umre, uslovi da hadž bude potpun, ihramske zabrane, sunnetske dove i zikrovi, pregled propisa, greške koje se čine, te posjeta Džamiji Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, u Medini.

Nadamo se da će ovaj kratki vodič naći mjesto u praktičnoj primjeni i da će se njime mnogi okoristiti.

Najvažnije u našem životu jeste da ispravno samo Uzvišenom Allahu svoju vjeru ispovijedamo i da Mu nikoga ne pridružujemo i ne smatramo ravnim. Tewhidullah je osnova vjere islama i ibadet se ne zove ibadetom osim samo sa njime. Hadž je, pored ostalih, jedan veoma važan temelj islama u kojem se ogleda robovanje Uzvišenom Stvoritelju, subhanehu ve te'ala. Iskren nijjet činjenja ibadeta samo Allahu i slijeđenje prakse Allahovog poslanika Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, je uslov primanja hadža. Tome treba dodati da je nužno čuvati se grijeha, rasprava i svega zabranjenog, i za hadž pripremiti halal imetak koji je stečen na islamom dozvoljen način.

Budite svjesni Allahove blagodati prema vama i vaše obaveze da Mu Uzvišenom zahvaljujete i budete pokorni. Hadž briše grijehe koji su mu prethodili i za hadž mebrur, tj. potpun i ispravno obavljen, nema druge nagrade sem Dženneta. Stoga je odlazak na hadž velika prilika da se dobije Allahovo zadovoljstvo i cjelokupni život iskreno posveti Svemoćnom Gospodaru, 'azze ve dželle.

PUTNA DOVA

"اللهُ أَكْبَر، اللهُ أَكْبَر، اللهُ أَكْبَر، (سُبْحَانَ الَّذي سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ وَإِنَّا إِلَى رَبِّنَا لَمُنْقَلِبُونَ)

"اَللَّهُمَّ إِنَّا نَسْأَلُكَ فِي سَفَرِنَا هَذَا الْبِرَّ وَالتَّقْوَى، وَمِنَ الْعَمَلِ مَا تَرْضَى، اَللَّهُمَّ هَوِّنْ عَلَيْنَا سَفَرَنَا هَذَا وَاطْوِ عَنَّا بُعْدَه، اَللَّهُمَّ أَنْتَ الصَّاحِبُ فِي السَّفَر، وَالْخَلِيفَةُ فِي الأَهْل، اَللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ وَعْثَاءِ السَّفَر، وَكَآبَةِ الْمَنْظَرِ وَسُوءِ الْمُنْقَلَبِ فِي الْمَالِ وَالأَهْل

"ALLAHU EKBER, ALLAHU EKBER, ALLAHU EKBER. SUBHANE-L-LEZI SEHHARE LENA HAZA VE MA KUNNA LEHU MUKRININ, VE INNA ILA RABBINA LE MUNKALIBUN. ALLAHUMME INNA NES‘ELUKE FI SEFERINA HAZA EL-BIRRE, VE-T-TAKVA VE MINE-L-'AMELI MA TERDA. ALLAHUMME HEVVIN 'ALEJNA SEFERENA HAZA VA-TVI' 'ANNA BU‘DEH. ALLAHUMME ENTE-S-SAHIBU FI-S-SEFARI V-L-HALIFETU FI-L-EHLI. ALLAHUMME INNI E'UZU BIKE MIN VA‘SAI-S-SEFERI VE KEABETI-L-MENZARI VE SUI-L-MUNKALEBI FI-L-MALI VE-L-EHLI"

Prijevod: „Allah je najveći, Allah je najveći, Allah je najveći. Neka je slavljen Onaj Koji nam je omogućio ovo putovanje, a mi ga ne bismo bili sposobni obaviti sami. Mi se, doista, Gospodaru našem vraćamo. Allahu, molimo Te da nas prati dobro na putu našem i odanost Tebi, a od naših djela samo ona kojima si Ti zadovoljan! Allahu, olakšaj nam ovo putovanje, a razdaljinu njegovu nam skrati! Allahu, Ti si Gospodar na putu i Čuvar u porodici, zato - zaštiti me od

zamora i nesreća na putu, te tuge koja bi me mogla zadesiti zbog imovine i porodice! “

A poslije povratka bi dodao:

"AJIBUNE, TAIBUNE, 'ABIDUNE, LI RABBINA HAMIDUN"

Prijevod: „Povratnici, pokajnici i robovi Allahovi, Gospodaru svome zahvaljujemo. “

PROPISI HADŽA I UMRE

Uvjeti da hadž bude potpun

Hadž, kao i svaki drugi ibadet, da bi bio primljen kod Allaha ‘azze ve dželle mora ispunjavati dva uslova:

- Da se obavi iskreno, u ime Allaha, azze ve dželle, i da se čovjek nada nagradi samo od Gospodara svjetova, a nikako nam ne smije biti cilj i namjera ugled i ljudske pohvale.
- Pored iskrenosti, potrebno je da se svaki ibadet obavi na način kako ga je obavljao Poslanik Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, jer Allah, azze ve dželle, prima samo ona djela koja su u skladu s propisima islama objašnjenim u Kur’anu i sunnetu.

Definicija hadža

Riječ hadž terminološki znači cilj, svrha, namjera (ar. kasd).

Hadž je namjera i putovanje u Mekku s ciljem obavljanja određenih obreda, u određeno vrijeme i pod određenim uslovima.

Status hadža

Islamski učenjaci su složni da je, svako ko je u mogućnosti, obavezan jedanput obaviti hadž, kao i da je to jedan od temelja (ar. ruknova) islama. Uzvišeni kaže:

وَلِلَّهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلاً وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ (سورة آل عمران: من الآية 97)

Prijevod: „Hodočastiti Hram dužan je, Allaha radi, svaki onaj koji je u mogućnosti; a onaj koji neće da vjeruje – pa, zaista, Allah nije ovisan ni o kome.“
(Prijevod značenja Kur'ana, Alu 'Imran: 97)

A Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kaže: „Islam se temelji na pet stvari: svjedočenju da nema boga osim Allaha i da je Muhammed Allahov Poslanik,

obavljanju namaza, davanju zekata, postu mjeseca ramazana i obavljaju hadža.“ (muttefekun alejhi).
Na oprosnom hadžu Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je rekao: „O ljudi, Allah vam je propisao obavljanje hadža pa ga obavljajte.“ (Muslim)

Vrijednost hadža i mudrost njegovog propisivanja

Mnogi ajeti i hadisi govore o vrijednosti hadža, od kojih su riječi Uzvišenog:

وَأَذِّنْ فِي النَّاسِ بِالْحَجِّ يَأْتُوكَ رِجَالاً وَعَلَى كُلِّ ضَامِرٍ يَأْتِينَ مِنْ كُلِّ فَجٍّ عَمِيقٍ لِيَشْهَدُوا مَنَافِعَ لَهُمْ وَيَذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ فِي أَيَّامٍ مَعْلُومَاتٍ عَلَى مَا رَزَقَهُمْ مِنْ بَهِيمَةِ الْأَنْعَامِ (سورة الحج، الآيتان 28،27)

Prijevod: „I oglasi ljudima hadž!” – dolaziće ti pješke i na kamilama iznurenim; dolaziće iz mjesta dalekih, da bi koristi imali i da bi u određene dane, prilikom klanja kurbana, kojim ih je Allah opskrbio, Njegovo ime spominjali.“

(Prijevod značenja Kur'ana, El-Hadždž: 27, 28)

U obavljanju hadža muslimani imaju mnoge dunjalučke i ahiretske koristi. Na jednom mjestu se obavlja više ibadeta, kao što je: tavaf-kruženje oko Ka'be (ar. tawaf), hodanje (ar. Sa'j) između Safe i Merve, boravak na Arefatu, Mini i Muzdelifi, bacanje kamenčića na džemretima, noćivanje na Mini, klanje kurbana, brijanje glave ili skraćivanje kose, često spominjanje Allaha (ar. zikr) nadajući se Njegovom oprostu i zadovoljstvu. Zbog toga je hadž jedan od najvećih uzroka kojim se brišu grijesi i ulazi u Džennet.

Ebu Hurejre, radijallahu anhu, prenosi da je čuo Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kako kaže: „Ko obavi hadž ne čineći pri tome grijehe i prijestupe, vratiće se čist od grijeha kao na dan kada ga je majka rodila.“ (El-Buhari i Muslim)

On, također, prenosi od Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da je rekao: „Umra do umre briše ono što je između njih od grijeha, a za ispravan i primljen hadž nema druge nagrade osim Dženneta.“ Hadis bilježi Et-Tirmizi i kaže za njega da je hasen-sahih (dobar i ispravan).

Od koristi hadža je i to što se muslimani iz svih krajeva svijeta sastaju na jednom mjestu, koje je ujedno najdraže mjesto Allahu, subhanehu ve te'ala, na Zemlji, upoznavajući se i potpomažući se u dobročinstvu i bogobojaznosti. Na tom mjestu oni su svi jednaki, rade iste obrede i Allaha spominju, što ih upućuje na jedinstvo i povezanost u vjerovanju, ibadetima, cilju i sredstvima kojima se taj cilj postiže. Tu se jedni s drugima upoznavaju, zbližavaju i raspituju o međusobnom stanju čime se obistinjavaju riječi Uzvišenog Allaha kada kaže:

يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَى وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوباً وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَاكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ سورة الحجرات، الآية 13

Prijevod: „O ljudi, Mi vas od jednog čovjeka i jedne žene stvaramo i na narode i plemena vas dijelimo da biste se upoznali. Najugledniji kod Allaha je onaj koji Ga se najviše boji, Allah, uistinu, sve zna i o svemu je dobro ovaviješten.“

(Prijevod značenja Kur'ana, El-Hudžurat: 13).

Vrste obreda hadža

Postoje tri načina obavljanja hadža, i svaki od njih ima svoje utemeljenje u Šerijatu. Zato, svaki hadžija može izabrati da obavi onu vrstu koju želi, ali valja naglasiti da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, podsticao ashabe da obave hadž temettu'.

Temettu' je da se zanijeti samo umra u mjesecima hadža i, kada se stigne u Mekku, da se obavi tavaf i sa'j od umre, zatim se obrije glava, ili se podšiša kosa, i time se završava obred umre. Nakon toga dopušteno je skinuti ihrame, a hadžija ostaje u Mekki. Osmog dana mjeseca zul-hidžeta, ponovo se obuku ihrami i zanijeti se hadž. Onaj ko obavlja temettu' dužan je zaklati kurban.

Ifrad je da se zanijeti samo hadž, te se nakon dolaska u Meku obavi tavaf-kudum i sa'j između Safe i Merve. Nakon toga, hadžija koji obavlja ifrad ostaje u ihramima. Ukoliko bi sa'j odgodio i obavio ga sa tavafom hadža, neće smetati. Ko obavi ovaj hadž nije dužan zaklati kurban.

Kiran je da zanijeti umru i hadž zajedno od Mikata ili da prvo zanijeti samo umru, pa onda da na taj nijet doda nijet hadža. Tako da je hadž kiran poput ifrada u ibadetima, s tim što su hadž i umra zajedno ujedno sastavljeni i onaj koji obavlja kiran mora zaklati kurban.

Oblačenje ihrama, nijet i telbija na Mikatu

Mikat je granica na putu za Meku, koju ne smije proći onaj koji želi hadž ili umru, a da nije zanijetio obred i obukao ihrame. Na putu za Meku iz različitih pravaca postoji pet mikata, pa se svaki hadžija zaustavlja na onome koji je najbliži pravcu iz kojeg dolazi.

Hadžije će uz nijet obući ihrame. Tako će onaj ko želi obaviti umru ili hadž zastati na mikatu i okupati se prije oblačenja ihrama. Kupanje je sunnet za muškarce i žene (čak i za one koje imaju mjesečno čišćenje). Nakon kupanja muškarac će obući ihrame, dok za žene nije određena posebna odjeća koju će obući, nego žene nose odjeću kao kada se oblače za namaz, vodeći računa da njihova odjeća ne bude

neprikladnih boja, koje privlače pažnju. Poslije toga, ako je vrijeme farz namaza, obaviće namaz, zatim će donijeti nijet. Ako nije vrijeme farz namaza, onda će klanjati dva rekata, s nijetom da klanja sunnete koji su propisani nakon uzimanja abdesta. Nakon toga, donijeće nijet za željeni obred.

Ko bude želio temettu', reći će:

لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ عُمْرَةً

„LEBBEJKE ALLAHUMME UMRETEN.".

Prijevod: „Odazivam Ti se Allahu umrom"

Onaj ko bude želio da obavi ifrad, reći će:

لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ حَجاً

„LEBBEJKE ALLAHUMME HADŽDŽEN.".

Prijevod: „Odazivam Ti se Allahu hadžom"

Ko bude želio kiran, reći će:

لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ حَجًا وَ عُمْرَةً

„LEBBEJKE ALLAHUMME HADŽDŽEN VE UMRETEN.” .

Prijevod: „Odazivam Ti se Allahu hadžom i umrom“

Za onoga ko obavlja hadž bedel, nakon nijjeta kazaće još i „ عَنْ **AN** (za) i spomenuti ime onoga za koga obavlja hadž.“

Žena koja ima mjesečno pranje, također će donijeti nijet, a namaz i tavaf neće obavljati do prestanka ciklusa.

Telbija

Nakon nijeta počinje se telbijom koja se uči dok se ne vidi Kaba.:

لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ لَبَّيْك، لَبَّيْكَ لا شَرِيكَ لَكَ لَبَّيْك, إِنَّ الْحَمْدَ وَالنِّعْمَةَ لَكَ وَالْمُلْك لا شَرِيكَ لَك

„LEBBEJKE ALLAHUMME LEBBEJK LEBBEJKE LA ŠERIKE LEKE LEBBEJK INNEL HAMDE, VEN-NI'METE LEKE VEL MULK. LA ŠERIKE LEK."

Prijevod: „Odazivam Ti se Allahu odazivam. Odazivam Ti se Tebi nema ravna odazivam Ti se. Zaista sva hvala i blagodati i vlast samo Tebi pripadaju. Tebi nema ravna."

Muškarci će izgovarati telbiju povišenim glasom, dok će žene to činiti tiho.

Ihramske zabrane:

Nakon nijeta ulazi se u obred i za muškarce i žene važe slijedeći propisi:

- Zabranjuje se skraćivanje i brijanje dlaka na tijelu, kao i rezanje noktiju.
- Zabranjuje se korištenje mirisa, kao i kozmetičkih sredstava koje u sebi sadrže miris, kao što je sapun.
- Zabranjuju se lov i ubijanje divljih životinja.
- Zabranjuje se prilazak ženi sa strašću, pa makar to bilo dodirom ili poljupcem.

- Zabranjuje se polni odnos.
- Zabranjuje se sklapanje braka, posredovanje u tome ili prošenje djevojke.
- Zabranjuje se nošenje rukavica.

Osim toga, za muškarce važe slijedeće zabrane:
- Ne smiju pokrivati glavu (dok suncobran ne smeta).
- Ne smiju nositi košulje, pantalone, cipele i sve ono što je šiveno (dopušteno je nositi pojas ili torbicu, koji su namijenjeni za čuvanje dokumenata, novca i sl.).

Svetost Meke

Uzvišeni Allah je učinio Meku svetom otkada je stvorio nebesa i Zemlju, a Ibrahim alejhi-s-selam je ljude pozvao na hadž i oglasio njenu svetost. Resulullah Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem je potvrdio njen hurmet i istakao da je sveta do Sudnjeg dana. Allah, 'azze ve dželle, u Kur'an-i-Kerimu se zaklinje Mekom što ukazuje na njenu važnosi i visok položaj i mjesto koje joj pripada. Ibrahim alejhi-s-

selam je dovio za Meku i njene stanovnike i to je najdraže mjesto na Zemlji Uzvišenom Allahu. U Meku ne ulazi Dedždžal i ona je stjecište imana, a namaz u el-Mesdžidul Haramu u Meki je bolji od sto hiljada namaza na drugom mjestu.

Propisi vezani za Meku

Kada znamo svetost Meke trebamo biti svjesni i činjenice da boravak u njoj ima posebne propise i adabe. Od toga je zabrana činjenja ilhada što je protumačeno da je širk, zulum i veliki grijesi, za što Allah prijeti bolnom kaznom onome koji ga učini. U Meki je zabranjena borba i prolijevanje krvi i uznemiravanje onih koji u njoj borave. Nevjerniku je zabranjen ulazak u nju, a nije dozvoljeno u haremu (području) Meke loviti, niti drveće otkidati niti uzimati ono što se nađe da je izgubljeno, osim kako bi se pronašao njegov vlasnik.

Kjaba–Bejtullah, Hadžerul Esved, Ruknul Jemani

Kjaba se nalazi u srcu Meke i to je najsvetija

građevina na zemaljskoj kugli. Prva Allahova Kuća koja je uspostavljena ljudima, koja je blagoslovljena i koja je putokaz Pravog puta svim svjetovima. Ni oko koje druge građevine na svijetu tavaf se ne čini osim oko Kabe. Tavafiti se može oko Kabe u bilo koje doba dana ili noći i nema vremena u kojem postoji zabrana tavafa. To je kibla muslimanima cijelog svijeta, bili živi ili mrtvi. Zabranjeno je okretati se u pravcu Kabe, sprijeda ili otraga, kada se vrši nužda.

U Kabu je ugrađen crni kamen koji je iz Dženneta i koji je bio bjelji od mlijeka, pa su ga ljudski grijesi učinili izrazito crnim. Praksa Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, bila je da ga je dodirnuo, poljubio i na njemu čelom sedždu učinio. Hadžerul Esved će svjedočiti na Sudnjem danu onome ko ga je dodirnuo sa pravom. I Ruknul Jemani se dodiruje rukom, ali se ne ljubi niti se na njemu sedžda čelom čini. Dodirom ova dva časna mjesta brišu se grijesi, ali se ne smiju time uznemiravati drugi muslimani.

Dova za ulazak u džamiju:

أَعُوذُ بِاللهِ الْعَظِيمِ وَ بِوَجْهِهِ الْكَرِيمِ وَسُلْطَانِهِ
الْقَدِيمِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللهِ وَالصَّلاةُ
وَالسَّلامُ عَلَى رَسُولِ اللهِ اللَّهُمَّ افْتَحْ لِي أَبْوَابَ
رَحْمَتِكَ

„E´UZU BILLAHI-L-AZIM VE BI VEDŽHIHIL-KERIM, VE SULTANIHIL-KADIM, MINE-ŠEJTANI-R-RADŽIM;
BISMILLAH; VES-SALATU VES-SELAMU ALA RESULILLAH; ALLAHUMME-GFIR LI ZUNUBI VEFTAH LI EBVABE RAHMETIK.”

Prijevod: „Sklanjam se u zaštitu Allaha Velikog, Njegovim Licem časnim, Njegovom vlašću iskonskom – od šejtana prokletog. U ime Allaha, i spas i mir Njegovom Poslaniku. Allahu moj! Oprosti mi moje grijehe i otvori mi vrata milosti Tvoje.”

Šta se uči kad se ugleda Kaba:

أللهُ أكْبَر لا إلهَ إلا اللهُ وَحْدَهُ لا شَرِيكَ لَه لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِير

„ALLAHU EKBER! LA ILAHE ILLELLAHU VAHDEHU LA ŠERIKE LEH! LEHU – L- MULKU VE LEHU – HAMDU WE HUVE ÁLA KULLI ŠEJ´IN KADIR!"

Prijevod: „Allah je najveći! Nema Boga osim Allaha jedinoga, Koji Sebi ravnog nema. Njemu pripada sva vlast i zahvalnost. On je iznad svega."

TAVAF

Nakon dolaska u Meku hadžije će se uputiti ka Bejtullahu kako bi obavili tavaf, a dužnost je za to imati abdest. Tavaf se započinje od linije Hadžerul-Esveda i ako ima mogućnost, dodirnut će kamen desnom rukom i poljubiti ga. Ako nije u stanju od gužve, okrenuće se prema Hadžerul-Esvedu,

dignuviši desnu ruku, dlanom će pokazati u njegovom pravcu i reći:

بِسْمِ اللهِ أللهُ أكْبَر

„BISMILLAHI ALLAHU EKBER.” Kada se dođe do Ruknul-Jemani (ugao Kabe koji prethodi Hadžerul-Esvedu), dodirnut će ga dlanom, a ako nije u stanju, samo će produžiti, ne pokazujući rukom. Između Ruknul-Jemani i Hadžerul-Esveda sunnet je da se uči:

رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّار

„RABBENA ATINA FID-DUNJA HASENETEN, VE FIL-AHIRETI HASENETEN VE KINA AZABEN-NAR.”.

[Prijevod dove*:* „Gospodaru naš! Podari nam dobro na ovom i dobro na onom svijetu i sačuvaj nas patnje

u ognju!“]

Tavaf ima sedam krugova, i svaki novi krug počinje kod Hadžerul-Esveda. Na početku svakog kruga reći će: اللهُ أَكْبَر **„ALLAHU EKBER”**. Tokom tavafa može se učiti šta se poželi iz Kur’ana ili od sunnetskog zikra, salavata na Resulullaha, sallallahu alejhi ve sellem, i raznih dova na arapskom ili nekom drugom jeziku.

Također treba povesti računa o dvije stvari:

Idtiba’, a to je da se tokom tavafa otkrije desno rame. Ovo je samo tokom tavafa, i propisan je samo muškarcima. Prilikom klanjanja namaza nužno je da oba ramena budu pokrivena.

Reml, a to je da se ubrza korak u prva tri kruga oko Bejtullaha. Ovo je propisano samo muškarcima i lijepo ga je praktikovati ako uslovi dozvoljavaju.

Dva rekata nakon tavafa

Nakon što se upotpuni tavaf sa sedam krugova oko Bejtullaha, sunnet je stati iza Mekami Ibrahima i klanjati dva rekata. Na prvom rekatu se nakon Fatihe uči **:**
قل يا أيه الكافرون **„KUL JA EJJUHEL-KAFIRUN"**, a na drugom: قل هو الله أحد **„KUL HUVALLAHU EHAD**". Ukoliko gužva ne dozvoljava da se klanja na ovome mjestu, namaz se može obaviti bilo gdje oko Bejtullaha. Allahov Poslanik je nakon ova dva rekata proučio dio Kur´anskog ajeta:

وَ اتَّخِذُوا مِنْ مَقَامِ إِبْرَاهِيمَ مُصَلًّى

„VET- TEHIZU MIN MEKAMI IBRAHIME MUSALLA."

Prijevod ajeta: „Neka vam mjesto na kojem je stajao Ibrahim bude prostor iza koga ćete namaz klanjati."

Mekami Ibrahim je jedan od jasnih znakova-ajeta Uzvišenog Allaha u bezbjednom haremu. To je mjesto gdje su u kamenu otisnuta stopala Ibrahima alejhi-s-elam sa kojeg je gradio Kjabu. Nije dozvoljeno potirati rukom niti ljubiti Mekamu Ibrahim.

Napiti se ZEM-ZEM vode

Poslije dva rekata mustehab je napiti se vode Zem-Zem i proučiti dovu:

أَللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ عِلْمًا نَافِعًا وَ رِزْقًا وَاسِعًا وَ عَافِيَةً مِنْ كُلِّ بَلاءٍ وَ شِفَاءً مِنْ كُلِّ دَاءٍ

„ALLAHUME INNI ES´ELUKE´ILMEN NAFI´AN VE RIZKAN VASI´AN VE AFIJETEN MIN KULLI BELAIN VE ŠIFAEN MIN KULLI DA'.”

Prijevod dove*:* „Allahu moj! Podari mi korisno znanje i obilnu nafaku i spas od svake nevolje i lijek od svake bolesti.”

Zem-zem voda je blagoslovljena i to je najbolja voda na zemaljskoj kugli koja izvire kod Kjabe. To je ujedno piće, hrana i lijek. Zem-zem je za ono za što se pije i dova koja se uči tom prilikom je uslišana. Treba što više piti Zem-zem, jer su ga ashabi pili koliko su mogli i lijepo je ponijeti ga sa sobom kući.

SA'J IZMEĐU SAFE I MERVE SEDAM PUTA

Nakon toga, ide se na obližnje brdašce Safu kako bi se obavio sa'j. Kada se dođe do Safe, prije uspinjanja prouči se Kur´anski ajet:

إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ أَوِ اعْتَمَرَ فَلا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ يَطَّوَّفَ بِهِمَا وَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْراً فَإِنَّ اللَّهَ شَاكِرٌ عَلِيمٌ

„INNE-S-SAFA VEL MEVRETE MIN ŠEAIRILLAH FE MEN HADŽDŽEL BEJTE EVI'TEMERE FELA DŽUNAHA ALEJHI EN JETTAVVEFE BIHIMA VE

MEN TETAVVEA' HAJREN FE INNALLAHE ŠAKIRUN ALIM."

Prijevod značenja ajeta: „Safa i Merva su Allahova časna mjesta, zato onaj koji Kabu hodočasti ili umru obavi ne čini nikakav prijestup ako ide između njih. A onaj koji drage volje učini kakvo dobro djelo-pa, Allah je doista blagodaran i sve zna."

Potom će se popeti na Safu, toliko da se može vidjeti Ka'ba. Okrenuće se prema njoj i dignutih ruku moliće Allaha što poželi.
Poslanik je na ovom mjestu učio:

اللهُ أَكْبَر, اللهُ أَكْبَر, لاإِلَهَ إِلا اللهُ وَحْدَهُ
لا شَرِيكَ لَه, لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ
شَيْءٍ قَدِير, لاإِلَهَ إِلا اللهُ وَحْدَه أَنْجَزَ وَعْدَه وَنَصَرَ
عَبْدَه وَهَزَمَ الأَحْزَاب وَحْدَه

„LA ILAHE ILLALLAHU VAHDEHU LA ŠERIKE LEH. LEHUL-MULKU, VE LEHUL-HAMDU, VE HUVE ALA KULLI ŠEJ'IN KADIR. LA ILAHE ILLALLAHU VAHDEHU, ENDŽEZE VA'DEHU, VE NESARE ABDEHU, VE HEZEMEL-AHZABE VAHDEH."

Prijevod zikra: „Nema boga osim Jednog i Jedinog Allaha, Kojem nema niko ravan! Njemu pripada sva vlast i sva slava i On je svemogući! Nema Boga osim Jednog i Jeddinog Allaha, Koji je ispunio obećanje Svoje, pomogao roba Svog i Sam pobijedio saveznike (koji su se protiv njega udružili)."

(Muslim)

Sunnet je ovo ponavljati tri puta, učeći dovu koju poželi između toga. Nakon toga polazi se prema Mervi. Shodno propisima muškarci će u toku obavljanja sa'ja trčati na prostoru koji je danas obilježen zelenim svjetlima, dok žene to neće raditi. U toku sa'ja treba pripaziti da se ne uznemiravaju drugi. Lijepo je tokom sa'ja učiti razne sunnetske zikrove, dove i biti pod abdestom. Ako neko ne bude

imao abdest prilikom obavljanja sa’ja, to ne smeta Prilikom sa'ja može se učiti i sljedeća dova:

رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ إِنَّكَ أَنْتَ الأَعَزُّ وَالأَكْرَم

„RABBIGFIR VERHAM INNEKE ENTE-L-E'AZZU VE-L-EKREM.“

Prijevod: „Gospodaru, oprosti mi jer Ti si zaista Najmoćniji i Najplemenitiji.“

Prenosi se od Ibn Omera i Ibn Mes'uda, radijallahu anhum, da su učili ovu dovu.
Kada se dođe na Mervu, okrenuvši se ka Kibli, uči se spomenuti zikr i dove po izboru tri puta kao i na Safi (osim ajeta) i time se upotpunio jedan „krug” između Safe i Merve. Povratak sa Merve na Safu računa se kao drugi „krug” i obaviće se identično prvom. Sa’j se završava sedmim krugom na Mervi.

Nakon sa’ja, onaj koji obavlja umru (samostalno ili u okviru hadža tamettu’a), obrijat će glavu ili će se podšišati, dok će žene odrezati samo vrhove

pletenica. Ovim, obred biva završen, ihrami se mogu skinuti i sve zabrane vezane za ihram prestaju važiti, dok će oni koji obavljaju ifrad ili kiran ostati u ihramima i zabrane vezane za ihrame za njih i dalje važe.

ODLAZAK NA MINU I AREFAT

Osmog dana zul-hidžeta sunnet je da se sve hadžije upute na Minu. Prije toga, oni koji su obavili umru i koji su skinuli ihrame na mjestu svog boravka ponovo će obući ihrame i zanijetiti hadž:

لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ حَجًا

„LEBBEJKE ALLAHUMME HADŽDŽEN."

Prijevod: „Odazivam Ti se Allahu hadžom"

Tada se ponovo počinje učiti telbija. Oni koji obavljaju ifrad ili kiran, pošto su već u ihramima, samo će nastaviti telbijom. Na Mini se klanja podne, ikindija, akšam i jacija i to skraćeno (osim akšama

koji se ne skraćuje) i svaki namaz u svoje vrijeme se klanja, kao i sabah devetog dana zul-hidžeta. Toga dana sve hadžije idu na Arefat učeći telbiju, jer je boravak na Arefatu devetog dana jedan od ruknova (temelja) hadža.

Na Arefatu se klanja podne i ikindija u podnevskom vremenu, skraćeno po dva rekata, sa jednim ezanom i dva ikameta. Tom prilikom se drži arefatska hutba.

Nakon toga, što više vremena treba provesti u zikru i dovama.

DOVE I ZIKROVI NA AREFATU I U DRUGIM PRILIKAMA

Riječi koje je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, najviše ponavljao toga dana su:

لاإِلَهَ إِلا اللهُ وَحْدَهُ لا شَرِيكَ لَه, لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي وَ يُمِيتُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِير

„LA ILAHE ILLALLAHU VAHDEHU LA ŠERIKE LEH LEHU-L-MULKU VE LEHU-L-HAMDU JUHJI VE JUMITU VE HUVE 'ALA KULLI ŠEJ'IN KADIR.“

Prijevod dove: „Nema Boga osim Jednog i Jedinog Allaha, Kojem nema niko ravan! Njemu pripada sva vlast i sva slava oživljava i usmrćuje i On je svemogući!

Tom prilikom mogu se pored ostalih učiti sljedeći sunnetski zikrovi i dove:

سُبْحَانَ اللهِ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ وَ لا إِلَهَ إِلا اللهُ وَ اللهُ أَكْبَر

„SUBHANALLAH, VEL-HAMDULILLAH, VE LA ILAHE ILLALLAH, VALLAHU EKBER.“

Prijevod: “Hvaljen neka je Allah, i Njemu pripada zahvala, nema istinskog Boga osim Njega, Allah je najveći.“

Ovaj zikr treba što više učiti i ponavljati prisebno i sa skrušenošću.

Isto tako, treba često učiti zikr i dove koje su propisane u svakom vremenu, a naročito na ovom mjestu i u ovom velikom danu, te među njima odabrati one koje su sadržajnije, kao što su sljedeće:

سُبْحَانَ اللهِ وَ بِحَمْدِهِ سُبْحَانَ اللهِ الْعَظِيم

“SUBHANALLAHI VE BIHAMDIHI, SUBHANALLAHIL-AZIM.“

Prijevod: “Slavljen i hvaljen neka je Allah, neka je slavljen Allah Uzvišeni.“

لا إِلَهَ إِلا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِين

"LA ILAHE ILLA ENTE SUBHANEKE INNI KUNTU MINEZ-ZALIMIN.“

Prijevod: “Nema istinskog Boga osim Tebe. Neka si slavljen Ti, doista sam ja bio među grješnicima.“ (El-Enbija, 87)

لا إِلَهَ إِلا اللهُ وَلا نَعْبُدُ إِلا إِيَّاهُ لَهُ النِّعْمَةُ وَلَهُ الْفَضْلُ وَلَهُ الثَّنَاءُ الْحَسَن لا إِلَهَ إِلا اللهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُون

“ LA ILAHE ILLALLAHU, VE LA NA'BUDU ILLA IJJAHU, LEHUN-NI'METU VE LEHUL-FADLU VE LEHUSSENAUL-HASEN, LA ILAHE ILLALLAHU MUHLISINE LEHUDDINE VE LEV KERIHEL-KAFIRUN“

Prijevod: “Nema istinskog Boga osim Allaha, nikog drugog ne obožavamo osim Njega, Njemu pripada blagodat, poštovanje i najljepša pohvala. Nema Boga osim Allaha. Njemu iskreno vjeru

ispovjedamo, makar se bezbožnicima ne dopadalo.“

لا حَوْلَ وَ لا قُوَّةَ إِلا بِاللهِ

“ LA HAVLE VE LA KUVVETE ILLA BILLAH.“

Prijevod: “Nema snage niti moći osim kod Allaha.“

رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ

“RABBENA ATINA FI-DDUNJA HASENETEN, VE FIL-AHIRETI HASENETEN, VE KINA AZABE-NNAR“

Prijevod: “Gospodaru naš podari nam dobra na ovom i na onom svijetu i sačuvaj nas patnje u vatri.“

أَللَّهُمَّ أَصْلِحْ لِي دِينِي الَّذِي هُوَ عِصْمَتُ أَمْرِي وَ أَصْلِحْ لِي دُنْيَايَ الَّتِي فِيهَا مَعَاشِي وَ أَصْلِحْ لِي

آخِرَتِي الَّتِي فِيهَا مَعَادِي وَ اجْعَلِ الْحَيَاةَ زِيَادَةً لِي فِي كُلِّ خَيْرٍ وَالْمَوْتَ رَاحَةً لِي مِنْ كُلِّ شَرّ

“ALLAHUME ASLIH LII DINI ELLEZI HUVE I'SMETU EMRII, VE ASLIH LI DUNJAJE ELLETI FIHA ME'AŠII, VE ASLIH LII AHIRETII ELLETI FIHA ME'ADII, VEDŽ'ALIL-HAJATE ZIJADETEN LII FI KULLI HAJR, VEL-MEVTE RAHATEN LII MIN KULLI ŠERR.“

Prijevod: “Allahu moj popravi mi vjeru moju koja je zaštita moja, i popravi moj dunjaluk na kome živim, popravi moj ahiret koji je mjesto mog povratka, učini mi život povećanjem svakog dobra i smrt smirajem za mene od svakog zla.“

أَعُوذُ بِاللهِ مِنْ جَهْدِ الْبَلاءِ وَ دَرَكِ الشَقَاءِ وَ سُوءِ الْقَضَاءِ وَ شَمَاتَةِ الأَعْدَاء

“EUZU BILLAHI MIN DŽEHDIL BELAI, VE DEREKIŠ-ŠEKAI, VE SUIL-KADAI, VE ŠEMATETIL EADAI.“

Prijevod: “Utječem se Allahu od iscrpljujućeg iskušenja, bezizlazne nesreće, loše presude i neprijateljske zlobe.“

اَللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ الْهَمِّ وَالْحَزَنِ ، وَمِنْ الْعَجْزِ وَالْكَسَلِ وَمِنْ الْجُبْنِ وَ الْبُخْلِ ، وَ مِنَ الْمَأْثَمِ وَ الْمَغْرَمِ وَغَلَبَةِ الدَّيْنِ وَقَهْرِ الرِّجَالِ أَعُوذُ بِكَ اللَّهُمَّ مِنَ الْبَرَصِ وَ الْجُنُونِ وَ الْجُذَامِ وَ مِنْ سَيِّءِ الأَسْقَامِ .

“ALLAHUMME INNI EUZU BIKE MINEL-HEMMI VEL-HAZENI VE MINEL-ADŽZI VEL-KESELI VE MINEL-DŽUBNI VEL-BUHLI VE MINEL-ME'SEMI VEL-MAGREMI VE MIN GALEBETID-DEJNI VE

KAHRIR-RIDŽALI, EUZU BIKE ALLAHUMME MINEL-BERESI VEL-DŽUNUNI VEL-DŽUZAMI VE MIN SEJJI IL-ESKAMI.“

(Buhari)

Prijevod: “Allahu moj utječem Ti se od brige i žalosti, nemoći i ljenosti, od kukavičluka i škrtosti, grijeha i prezaduženosti, od toga da me dug savlada i ljudi ugnjetavaju. Allahu moj. utječem Ti se od lepre i ludila, od sakatosti i zlih bolesti.“

أَللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَفْوَ وَ الْعَافِيَةَ فِي الدُّنْيَا وَالآخِرَة

“ALLAHUMME INNI ES'ELUKEL-AFVE VEL-AFIJETE FID-DUN JA VEL-AHIREH.“

Prijevod: “Allahu moj, molim Te za oprost i zdravlje na dunjaluku i na ahiretu.“

أَللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَافِيَةَ فِي دِينِي وَدُنْيَايَ وَأَهْلِي وَ مَالِي

“ALLAHUME INNI ES'ELUKEL-AFVE VEL-AFIJETE FII DINII VE DUNJAJE VE EHLII VE MALII.“

Prijevod: “Allahu moj, molim Te za oprost i zaštitu u mojoj vjeri i životu na dunjaluku, u mojoj porodici i imetku.“

أَللَّهُمَّ اسْتُرْ عَوْرَاتِي وَ آمِنْ رَوْعَاتِي ، و احْفَظْنِي مِنْ بَيْنِ يَدَيَّ وَ مِنْ خَلْفِي وَ عَنْ يَمِينِي وَعَنْ شِمَالِي وَ مِنْ فَوْقِي وَ أَعُوذُ بِعَظَمَتِكَ أَنْ أُغْتَالَ مِنْ تَحْتِي

“ALLAHUMMESTUR ’AVRATI VE AMIN REV’ATI, VAHFAZNI MIN BEJNI JEDEJJE VE MIN HALFI, VE AN JEMINI VE AN ŠIMALI, VE MIN FEVKI, VE EUZU BIAZAMETIKE EN UGTALE MIN TAHTI.“

Prijevod: “Allahu moj pokrij moja sramna djela, učini me sigurnim od straha, čuvaj me s moje prednje strane, te od svega što me može zadesiti s leđa, s desne i lijeve strane i odozgo i utječem Ti se Tvojom veličinom da se ne otvori zemlja ispod mene.“

أَللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي خَطِيئَتِي وَ جَهْلِي وَ إِسْرَافِي فِي أَمْرِي وَ مَا أَنْتَ أَعْلَمُ بِهِ مِنِّي

“ALLAHUMME-GFIR LI HATIETI VE DŽEHLI VE ISRAFI FI EMRI VE MA ENTE A'LEMU BIHI MINNI.“

Prijevod: “Allahu moj, oprosti mi grijehe moje, neznanje moje i pretjeranost moju u stvarima mojim i ono što Ti poznaješ, bolje od mene.“

أَللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي جِدِّي وَ هَزْلِي وَ خَطَئِي وَ عَمْدِي وَ كُلُّ ذَلِكَ عِنْدِي

"ALLAHUMME-GFIR LII DŽIDDI VE HEZLI VE HATAII VE AMDI VE KULLU ZALIKE INDI."

Prijevod: "Allahu moj, oprosti mi ono što činim u zbilji i u šali, i ono što namjerno i nenamjerno učinim, a sve to se nalazi kod mene."

أَللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي مَا قَدَّمْتُ وَمَا أَخَّرْتُ وَمَا أَسْرَرْتُ وَمَا أَعْلَنْتُ وَمَا أَسْرَفْتُ وَمَا أَنْتَ أَعْلَمُ بِهِ مِنِّي أَنْتَ الْمُقَدِّمُ وَأَنْتَ الْمُؤَخِّرُ وَأَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِير

"ALLAHUMME-GFIR LII MA KADDEMTU VE MA EHHERTU VE MA ESRERTU VE MA EA'LENTU

VE MA ENTE EA'LEMU BIHI MINNI ENTEL-MUKADDIMU VE ENTEL-MUEHHIRU VE ENTE 'ALA KULLI ŠEJ'IN KADIR.“

(Muslim)

Prijevod: “Allahu moj, oprosti mi ono što učinih prije ili ono poslije, ono što tajno i javno uradih, ono što Ti poznaješ a ja ne poznajem, Ti si Prvi i Posljednji i Ti sve možeš.“

أَللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الثَّبَاتَ فِي الأَمْرِ وَ الْعَزِيمَةَ عَلَى الرُّشْد ، وَ أَسأَلُكَ شُكْرَ نِعْمَتِكَ وَ حُسْنَ عِبَادَتِك ، وَ أَسْأَلُكَ قَلْبًا سَلِيمًا وَ لِسَانًا صَادِقًا ، وَ أَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِ مَا تَعْلَم ، وَ أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا تَعْلَم ، وَ أَسْتَغْفِرُكَ لِمَا تَعْلَم ، إِنَّكَ عَلَّامُ الْغُيُوب

“ALLAHUMME INNI ES'ELUKES-SEBATE FIL-EMRI VEL-AZIMETE ALER-RUŠDI, VE ES'ELUKE ŠUKRE NI'METIKE VE HUSNE 'IBADETIKE, VE

ES'ELUKE KALBEN SELIMEN VE LISANEN SADIKAN, VE ES'ELUKE MIN HAJRI MA TA'LEMU VE EUZU BIKE MIN ŠERRI MA TA'LEMU VE ESTAGFIRUKE LIMA TA'LEMU INNEKE ALLAMUL-GUJUB.“

Prijevod: “Allahu moj, molim Te za čvrstoću u vjeri i odlučnost na uputi. Molim Te za zahvalu na tvojim blagodatima i za lijep ibadet samo Tebi. Molim Te za zdravo srce i iskren jezik. MolimTe za dobro koje znaš i utječem Ti se od zla koje znaš. Tražim oprost od Tebe za ono što Ti poznaješ, Ti si zaista Poznavalac svega nevidljivog.“

أَللَّهُمَّ رَبَّ النَّبِيِّ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِ الصَّلاةُ وَ السَّلامُ اغْفِرْ لِي ذَنْبِي وَ أَذْهِبْ غَيْظَ قَلْبِي وَ أَعِذْنِي مِنْ مُضِلَّاتِ الْفِتَنِ مَا أَبْقَيْتَنِي

“ALLAHUMME RABBEN-NEBIJJI MUHAMMEDIN 'ALEJHIS-SALATU VES-SELAMU, IGFIR LI ZENBI

BE EZHIB GAJZA KALBI VE E'IZNI MIN MUDILLATIL-FITENI MA EBKAJTENI.“

Prijevod: “Allahum moj, Gospodaru poslanika Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, oprosti mi grijehe moje i odstrani tegobu iz srca mog, zaštiti me od zabluđujućih smutnji dok sam živ.“

أَللَّهُمَّ ربَّ السَّمَاوَاتِ السَّبْعِ وَ رَبَّ الْعَرْشِ
الْعَظِيمِ رَبَّنَا وَ رَبَّ كُلِّ شَيْءٍ ، فَالِقَ الْحَبِّ وَ
النَّوَى ، مُنْزِلَ التَّوْرَاةِ وَالإِنْجِيلِ وَالْفُرْقَانِ ، أَعُوذُ
بِكَ مِنْ شَرِّ كُلِّ شَيْءٍ أَنْتَ آخِذٌ بِنَاصِيَتِهِ ، أَللَّهُمَّ
أَنْتَ الأَوَّلُ فَلَيْسَ قَبْلَكَ شَيْءٌ وَأَنْتَ الآخِرُ فَلَيْسَ
بَعْدَكَ شَيْءٌ وَأَنْتَ الظَّاهِرُ فَلَيْسَ فَوْقَكَ شَيْءٌ
وَأَنْتَ الْبَاطِنُ فَلَيْسَ دُونَكَ شَيْءٌ، اقْضِ عَنِي الدَّيْنَ
وَاغْنِنِي مِنَ الْفَقْرِ

“ALLAHUMME RABBES-SEMAVATI VE RABBEL-ERDI VE RABBEL-'ARŠIL-'AZIMI RABBENA VE RABBE KULLI ŠEJ'IN FELIKAL-HABBI VEN-NEVA MUNZILET-TEVRATI VEL-INDŽILI VEL-KUR'AN, EUZU BIKE MIN ŠERRI KULLI ŠEJ'IN ENTE AHIZUN BI NASIJETIHI, ENTEL-EVVELU FE LEJSE KABLEKE ŠEJ'UN, VE ENTEL-AHIRU FE LEJSE BA'DEKE ŠEJ'UN, VE ENTEZ-ZAHIRU FE LEJSE FEVKAKE ŠEJ'UN, VE ENTEL-BATINU FE LEJSE DUNEKE ŠEJ'UN, IKDI ANNID-DEJNE VE AGNINI MINEL-FAKRI.“

(MUSLIM)

Prijevod: “Allahu moj, Gospodaru nebesa i Zemlje, Gospodaru Arša veličanstvenog, Gospodaru naš i Gospodaru svega. Ti Koji daješ da sjemenke i košpice proklijaju, Ti koji Tevrat, Indžil i Kur'an objavi, utječem Ti se od zla svega onog čime Ti upravljaš, Ti si Prvi i ništa nije prije Tebe i Ti si Posljednji i ništa nije poslije Tebe, Ti si najviši i ništa iznad Tebe nije, i Ti si Skriveni i nema ništa bez Tebe, oslobodi me duga i odagnaj siromaštvo od mene.“

أَللَّهُمَّ آتِ نَفْسِي تَقْوَاهَا وَ زَكِّهَا أَنْتَ خَيْرُ مَنْ زَكَّاهَا أَنْتَ وَلِيُّهَا وَ مَوْلاهَا ، اَللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ الْعَجْزِ وَ الْكَسَلِ وَ أَعُوذُ بِكَ مِنْ الْجُبْنِ وَ الْهَرَمِ وَ الْبُخْلِ وَ أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ

“ALLAHUMME AATI NEFSI TAKVAHA, VE ZEKKIHA ENTE HAJRU MEN ZEKKAHA, ENTE VELIJJUHA VE MEVLAHA, ALLAHUMME INNI EUZU BIKE MINEL-'ADŽZI VEL-KESELI, VE EUZU BIKE MINEL-DŽUBNI VEL-HEREMI VEL-BUHLI, VE EUZU BIKE MIN AZABIL-KABRI.“

Prijevod: “Allahu moj, podari mojoj duši bogobojaznost, očisti je, Ti si onaj koji najbolje duše čistiš, Ti si njen staratelj i zaštitnik. Allahu moj utječem Ti se od nemoći i ljenosti, i utječem Ti se od kukavičluka, oronule starosti i škrtosti, i utječem Ti se od patnje u kaburu.“

أَللَّهُمَّ لَكَ أَسْلَمْتُ وَبِكَ آمَنْتُ وَعَلَيْكَ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْكَ أَنَبْتُ وَبِكَ خَاصَمْتُ ، أَعُوذُ بِعِزَّتِكَ أَنْ تُضِلَّنِي لا إِلَهَ إِلا أَنْتَ ، أَنْتَ الْحَيُّ الَّذِي لا يَمُوتُ وَ الْجِنُّ وَ الإِنْسُ يَمُوتُون

“ALLAHUMME LEKE ESLEMTU, VE BIKE AMENTU, VE 'ALEJKE TEVEKKELTU, VE ILEJKE ENEBTU, VE BIKE HASAMTU, EUZU BI 'IZETIKE EN TUDILLENI LA ILAHE ILLA ENTE. ENTEL-HAJJU-LLEZI LA JEMUTU VEL-DŽINNU VEL-INSU JEMUTUN.“

Prijevod: “Allahu moj, Tebi se predajem, u Tebe vjerujem, na Tebe se oslanjam, i Tebi se kajem, i u ime Tvoje se raspravljam, utječem Ti se tvojom veličanstvenošću da me ne odvedeš u zabludu, nema istinskog božanstva osim Tebe, Ti si Živi koji ne umire, a ljudi i džinni umiru.“

أَللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عِلْمٍ لا يَنْفَع وَ مِنْ قَلْبٍ لا يَخْشَع وَ مِنْ نَفْسٍ لا تَشْبَع وَ مِنْ دَعْوَةٍ لا يُسْتَجَابُ لَهَا

“ALLAHUMME INNI EUZU BIKE MIN 'ILMIN LA JENFA', VE MIN KALBIN LA JAHŠA', VE MIN NEFSIN LA TEŠBA', VE MIN DA'VETIN LA JUSTEDŽABU LEHA.“

Prijevod: “Allahu moj, utječem Ti se od znanja koje ne koristi i od srca koje se ne boji, i od duše koja se ne zasićuje, i od dove koja se ne prima.“

أَللَّهُمَّ جَنِّبْنِي مُنْكَرَاتِ الأَخْلاقِ وَ الأَعْمَالِ وَ الأَهْوَاءِ وَ الأَدْوَاء

“ALLAHUMME DŽENNIBNI MUNKERATIL-AHLAKI VEL-E'AMALI VEL-EHVAI VEL-EDVAI.“

Prijevod: “Allahu moj, udalji me od lošeg ponašanja i loših djela i prohtjeva i bolesti.“

أَللَّهُمَّ أَلْهِمْنِي رُشْدِي وَ أَعِذْنِي مِنْ شَرِّ نَفْسِي

“ALLAHUMME ELHIMNI RUŠDI, VE E'IZNI MIN ŠERRI NEFSI.“

Prijevod: “Allahu moj, nadahni me razboritošću i zaštiti me od zla moje duše.“

أَللَّهُمَّ اكْفِنِي بِحَلالِكَ عَنْ حَرَامِكَ وَ اغْنِنِي بِفَضْلِكَ عَمَّنْ سِوَاك

“ALLAHUMME-KFINI BI HALALIKE AN HARAMIKE, VE AGNINI BI FADLIKE AN MEN SIVAK.“

Prijevod: “Allahu moj, zadovolji me Tvojim halalom, da ne uzimam haram i opskrbi me Svojom dobrotom da je ne tražim od drugog.“

أَللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْهُدَى وَ التُّقَى وَ الْعَفَافَ وَ الْغِنَى

“ALLAHUMME INNI ES'ELUKEL-HUDA VET-TUKA VEL-'AFAFE VEL-GINA.“

Prijevod: “Allahu moj, tražim od Tebe uputu, bogobojaznost, čednost i bogatstvo.“

أَللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْهُدَى وَالسَّدَاد

“ALLAHUMME INNI ES'ELUKEL-HUDA VES-SEDAD.“

Prijevod: “Allahu moj, tražim od Tebe uputu i ustrajnost.“

أَللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنَ الْخَيْرِ كُلِّهِ عَاجِلِهِ وَ آجِلِهِ مَا عَلِمْتُ مِنْهُ وَ مَا لَمْ أَعْلَمْ وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الشَّرِّ كُلِّهِ عَاجِلِهِ وَ آجِلِهِ مَا عَلِمْتُ مِنْهُ وَ مَا لَمْ أَعْلَمْ وَ أَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِ مَا سَأَلَكَ مِنْهُ عَبْدُكَ وَ نَبِيُّكَ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَ سَلَّم وَأَعُوذُ بِكَ مِن شَرِّ مَا اسْتَعَاذَكَ مِنْهُ عَبْدُكَ وَ نَبِيُّكَ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَ سَلَّم

“ALLAHUMME INNI ES'ELUKE MINEL-HAJRI KALLIHI 'ADŽILIHI VE ADŽILIH, MA ALIMTU MINHU VE MA LEM E'ALEM, VE EUZU BIKE MINEŠ-ŠERRI KULLIHI 'ADŽILIHI VE ADŽILIH, MA 'ALIMTU MINHU VE MA LEM E'ALEM, VE ES'ELUKE MIN HAJRI MA SE'ELEKE MINHU ABDUKE VE NEBIJJUKE MUHAMMEDUN, SALLALLAHU ALEJHI VE SELLEM, VE EUZU

BIKE MIN ŠERRI ME-STE'AZEKE MINHU ABDUKE VE NEBIJJUKE MUHAMMEDUN, SALLALLAHU ALEJHI VE SELLEM.“

Prijevod: “Allahu moj, od Tebe tražim svako dobro i brzo i odgođeno i ono koje Ti poznaješ a ja ne znam. Utječem Ti se od svakog zla i brzog i odgođenog i onog kojeg Ti znaš a ja ne znam. Molim Te za dobro za koje Te molio Tvoj rob i vjerovjesnik Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, i utječem Ti se od zla od kojeg Ti se utjecao Tvoj rob i vjerovjesnik Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem.“

أَللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْجَنَّةَ وَ مَا قَرَّبَ إِلَيْهَا مِنْ قَوْلٍ أَوْ عَمَلٍ ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ النَّارِ وَ مَا قَرَّبَ إِلَيْهَا مِنْ قَوْلٍ أَوْ عَمَلٍ ،وَ أَسْأَلُكَ أَنْ تَجْعَلَ كُلَّ قَضَاءٍ قَضَيْتَهُ لِي خَيْرًا

“ALLAHUMME INNI ES'ELUKEL-DŽENNETE VE MA KARREBE ILEJHA MIN KAVLIN EV 'AMEL,

VE E'UZU BIKE MINEN-NARI VE MA KARREBE ILEJHA MIN KAVLIN EV 'AMEL, **VE ES'ELUKE EN TEDŽ'ALE KULLE KADAIN KADAJTEHU LI HAJREN.“**

Prijevod: “Allahu moj, molim Te za Džennet i ono što približava njemu od riječi i djela, i utječem Ti se od vatre i onog što približava njoj od riječi i djela. Molim Te da svaku presudu koju mi presudiš, učiniš dobrom za mene.“

لاإِلَهَ إِلا اللهُ وَحْدَهُ لا شَرِيكَ لَه لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي وَيُمِيتُ بِيَدِهِ الْخَيْرُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِير سُبْحَانَ اللهِ وَ الْحَمْدُ لِلَّه وَ لا إِلَهَ إِلا اللهُ وَ اللهُ أَكْبَر وَ لا حَوْلَ وَ لا قُوَّةَ إِلا بِاللهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيم

“LA ILAHE ILLELLAHU VAHDEHU LA ŠERIKE LEH, LEHUL-MULKU VE LEHUL-HAMDU JUHJI VE JUMITU BIJEDIHIL-HAJRU VE HUVE 'ALA KULLI ŠEJ'IN KADIR, SUBHANELLAHI VEL-HAMDULILLAHI VE LA ILAHE ILLELLAHU VALLAHU EKBER VE LA HAVLE VE LA KUVVETE ILLA BILLAHIL-'ALIJJIL-'AZIM.“

Prijevod: “Nema istinskog božanstva osim Allaha Jedinog. Nema Mu ravna. Njemu pripada vlast i zahvala. Oživljava i usmrćuje. U Njegovoj Ruci je svako dobro. On sve može. Slava i zahvala pripadaju Allahu. Nema istinskog božanstva osim Allaha. Allah je Najveći. Nema pomoći niti snage osim kod Allaha Uzvišenog, Veličanstvenog.“

أَللّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ عَلَى آلِ مُحَمَّد كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَ عَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيد ، وَ بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ عَلَى آلِ

مُحَمَّد كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَ عَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّك حَمِيدٌ مَجِيد

“ALLAHUMME SALLI 'ALA MUHAMMEDIN, VE 'ALA ALI MUHAMMED, KEMA SALLEJTE 'ALA IBRAHIME, VE 'ALA ALI IBRAHIM, INNEKE HAMIDUM-MEDŽID, VE BARIK 'ALA MUHAMMEDIN, VE 'ALA ALI MUHAMMED, KEMA BAREKTE 'ALA IBRAHIME, VE 'ALA ALI IBRAHIME, INNEKE HAMIDUM-MEDŽID.“

Prijevod: “Allahu moj, smiluj se Muhammedu, sallallahu alejhi ve sellem, i njegovom potomstvu, kao što si se smilovao Ibrahimu, alejhis-selam, i njegovom potomstvu. Zaista si Ti Hvaljen i Slavljen. Allahu moj, blagoslovi Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, i njegovo potomstvo, kao što si blagoslovio Ibrahima, alejhis-selam, i njegovo potomstvo. Doista si Ti Hvaljen i Slavljen.“

رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّار

“RABBENA ATINA FID-DUN`JA HASENETEN VE FIL-AHIRETI HASENETEN VEKINA 'AZABEN-NAR.“

Prijevod: “Allahu naš, podari nam dobro na ovom i na onom svijetu i sačuvaj nas od patnje u vatri.“

Postoje mnoge dove u Kur'anu i sunnetu koje se ovom i drugim prilikama mogu učiti. Preporučujemo zbirke sunnetskih dova «Zaštita svakog muslimana» (Hisnul muslim) od Seid El-Kahtanija i «Zbirka izabranih dova (iz Kur'ana i Hadisa)» od Mehmeda Handžića. Dove se mogu učiti i na svom maternjem jeziku, a posebno je vrijedno da se zna ono što se uči i šta se od Uzvišenog Allaha moli. U dovama treba obuhvatiti potrebe i ovog i budućeg svijeta, tražiti uputu, oprost, sreću, pomoć i zaštitu za sebe, svoje roditelje, djecu, porodicu, rodbinu, narod i cijeli

ummet. Treba se sjetiti posebno naše braće koji su u mnogim teškim iskušenjima, koji rade i bore se za ovu vjeru.

Možda je ovo posljednja prilika koja se ukazala nekom od nas, pa nastojmo je najbolje i potpuno iskoristiti. Učinimo iskrenu teobu, pokajanje od svih svojih grijeha i zamolimo Uzvišenog da nam oprosti. Odlučimo da naš život bude u pokornosti Uzvišenom.

MUZDELIFA

Nakon zalaska sunca napušta se Arefat i kreće se ka Muzdelifi učeći telbiju. Tamo se klanjaju spojeno i skraćeno akšam i jacija sa jednim ezanom i dva ikameta. Ova dva namaza mogu se klanjati u akšamskom ili jacijskom vremenu, ali se ne smiju odgađati do iza pola noći. Ako bi hadžije kasnile sa dolaskom na Muzdelifu, onda će akšam i jaciju klanjati gdje mogu. Zatim je sunnet odmah zaspati, kako bi čovjek imao snage za obaveze narednog dana. Nakon sabah namaza, sunnet je da se vrijeme na Muzdelifi provede u učenju dova, a prije izlaska Sunca, nakon što se razvidi, kreće se ka Mini učeći

telbiju i na tom putu se sakupi samo sedam kamenčića koji se bacaju taj dan. Ostali kamenčići se sakupljaju na Mini za svaki dan bacanja posebno po dvadeset jedan. Oni koji su jednom bačeni ne koriste se ponovo.

Ovdje je bitno napomenuti da je dopušteno onima koji su stariji, iznemogli ili bolesni da napuste Muzdelifu nakon pola noći, s tim da ne bacaju kamenčiće dok sunce ne izađe.

Hadžije nisu zadužene klanjanjem bajram namaza, tako da je pogrešno žuriti sa Muzdelife kako bi se klanjao bajram namaz kod Ka'be, a u isto vrijeme propuštaju se propisi hadža bez potrebe.

Obredi na Mini i hadžski tavaf (ifada)

Po dolasku na Minu prvog dana Bajrama baca se sedam kamenčića na Džemretul-Akabe (veliko džemre koje je najbliže Meki). Sunnet je da kamenčići budu nešto manji od lješnjaka i da se baca desnom rukom. Svaki kamenčić se baca posebno i uz svaki zamah se kaže: اللهُ أَكْبَر

„ALLAHU EKBER”. Nužno je da kamen padne u krug, i nije bitno da pogodi stub koji se nalazi u sredini kruga. Onome koji je u stanju da baca kamenčiće sam, nema opravdanja da drugog obavezuje time.

Nakon bacanja kamenčića, onaj koji je obavio temettu’ ili kiran, zaklaće kurban, ili će to za njega neko drugi učiniti, a zatim će obrijati glavu ili se podšišati, dok oni koji su obavili ifrad nisu dužni klati kurban, te će se odmah nakon bacanja kamenčića podšišati ili obrijati glavu.

Nakon ovoga zabrane vezane za ihram prestaju, osim sastajanja sa ženom. Hadžija tada skida ihrame i okupa se, a zatim u svojoj odjeći namirisan odlazi u Harem da tavafi hadžski tavaf (Tavaful-Ifada), koji je jedan od temelja hadža i bez njega hadž nije ispravan. Nakon tavafa onaj ko obavlja temettu’ obavit će sa’j između Safe i Merve, a onaj ko obavlja kiran ili ifrad obaviće sa’j, ako ga nije obavio sa tavaful-kudumom (prvim tavafom po dolasku u Meku). Sa’j se čini isto onako kako se obavlja za umru, što je prije opisano. Nakon ovoga

dozvoljeno je i sastajanje sa ženom.

Zatim će se vratiti na Minu, gdje će provesti tri dana i tri noći. Drugog, trećeg i četvrtog dana Bajrama bacat će kamenčiće na sva tri džemreta, nakon što sunce pređe polovinu neba, a bolje je baciti ih prije zalaska sunca. Bacanje počinje od Malog džemreta (El-Džemretu-s-Sugra), koje je najdalje od Meke. Tu će dižući ruku baciti sedam kamenčića jedan po jedan učeći kod svakog ٱللهُ أَكْبَر **„ALLAHU EKBER"**. Zatim će krenuti malo naprijed, zastaće tako da mu džemre dođe sa lijeve strane, okrenuti se ka Kibli i učit će dove koje poželi. Kada završi sa dovom, uputit će se ka Srednjem džemretu (El-Džemretu-l-vusta), na koje će baciti sedam kamenčića, kao i na prvom, zatim će se odmaći tako da mu džemre dođe sa desne strane, okrenuti se ka Kibli i učit će dove.

Nakon toga, bacit će sedam kamenčića na Džemretul-Akabe i nakon njega učenje dova nije propisano.

Ko bude želio dozvoljeno mu je da napusti Minu 12. zul-hidžeta, tj. trećeg dana Bajrama, nakon

bacanja kamenčića, pod uslovom da izađe s Mine prije zalaska sunca. Onaj koga zatekne akšam na Mini, dužan je ostati i bacati kamenčiće i 13. dana na sva tri džemreta.

Prije povratka kući, dužnost je obaviti tavaful-veda' – oprosni tavaf. Ovaj tavaf nije dužnost ženi koja ima mjesečno pranje.

Molimo Allaha, subhanehu ve te'ala, da primi naša dobra djela i da nam se smiluje na Sudnjem danu, kada neće koristiti imetak niti potomstvo.

GREŠKE PRILIKOM OBAVLJANJA HADŽA I UMRE

Greške u vezi s ihramima:

(Oni koji idu prvo u Meku moraju obući ihrame već u avionu!)

- Ne smije se proći mikat, a da se ne obuku ihrami i donese nijet na tom mjestu! Oni koji idu avionom nijete kada budu u zraku iznad mjesta mikata.
- Neki misle da čovjek ne smije promijeniti ihrame ili papuče u kojima se nalazi, što je neispravno. Nije uslov biti sve vrijeme u istim ihramima.
- Neke hadžije tokom cijelog hadžskog obreda drže desno rame otkriveno, što je neispravno. Desno rame se otkriva samo prilikom Tavaful Kuduma – tavafa prilikom ulaska u Meku, a nakon tavafa i prije klanjanja sunneta se pokriva!
- Žene nemaju posebno određenu odjeću za ihrame; jedini uslov za ženu jeste taj što ne smije

nositi rukavice dok je u ihramima, niti smije nositi nikab koji je šiven (tj. onaj nikab koji ima prorez za oči). Kada nema muškaraca lice može otkriti, a kada su oni prisutni, žena lice pokrije.

- Dešava se da se nakon obavljenog hadža ili obavljene umre šiša samo jedan dio glave, što je pogrešno. Ako se musliman brije, onda brije svu kosu na glavi, a ako je šiša, također šiša svu kosu!

- Ako se nakon umre obavlja i hadž, onda je bolje da se nakon umre skrati kosa, a nakon obavljenog hadža obrije glava!

- Neki nakon obreda prvo obuku svoju odjeću, pa onda briju glavu ili šišaju kosu, što je neispravno, jer prvo treba skratiti kosu, pa onda skinuti ihrame!

- Ne postoji poseban namaz za ihram. Kad se nanijeti hadž ili umra, kaže se samo: «Lebejke Allahumme hadžen (umreten)!»

- Ihram ne mora biti nov!

Greške od vremena kada se ihrami obuku, pa sve do momenta kada se dođe do Kabe:

- Greška je prestati učiti telbiju, a trošiti vrijeme na bespotrebnu priču!
- Pogrešno je slušati muziku, gledati filmove ili slično!
- Oni koji su u ihramima trebaju biti svjesni da se moraju kloniti svih očitih grijeha!
- Muhrim (onaj koji je pod ihramom) treba da se kloni mirisanja, pušenja cigareta i sličnog. Zabranjenih «manjih» grijeha se treba također kloniti, jer nema malog grijeha ako se konstantno ponavlja!
- Telbija se ne izgovara zajedno, već pojedinačno i nema smetnje da se glas povиši prilikom izgovaranja!
- Svejedno je kroz koja će se vrata ući u Mesdžidul Haram i mišljenje da postoje «posebna vrata» za ulazak je neosnovano!
- Prilikom ulaska u Mesdžidul Haram uči se dova, kao i prilikom ulaska u bilo koju drugu džamiju!

Greške prilikom tavafa:

- Neki ljudi uče nijet naglas (izgovaraju ga) što nije ispravno, jer se nijet donosi u srcu!
- Neki ljudi počinju s tavafom mimo Hadžerul Esveda; i taj dio tavafa se ne računa u tavaf!
- Pogrešno je uznemiravati muslimane i gurati se prilikom tavafa (kod Hadžerul Esveda i Jemenskog ugla) da bi se ti dijelovi dotakli rukom!
- Neki smatraju da je jedan od uslova ispravnosti hadža poljubiti Hadžerul Esved, što je sasvim neutemeljeno!
- Poljubiti Hadžerul Esved je sunnet, a nikako obaveza!
- Ljubiti Jemenski ugao je pogrešno!
- Neki prilikom tavafa čine reml (da čovjek požuri u svom hodu, ali da koraci budu bliski, a nikako previše pruženi) tokom svih sedam krugova, što se treba činiti samo u prva tri kruga!
- Ne trebaju se učiti posebne dove za svaki krug prilikom tavafa što uče neke hadžije iz knjiga koje nisu utemeljene!

- Neki ljudi prilikom tavafa prolaze kroz hidžr (sastavni dio Kabe), jer onda nisu tavaf obavili oko cijele Kabe i taj krug im se ne broji, tako da je i sam tavaf neispravan!

- Ko god uđe u hidžr i tu obavi namaz, kao da je klanjao u samoj Kabi!

- Greška je da neki ljudi ne tavafe tako da im Kaba bude sa lijeve strane.

- Neki dodiruju sve ćoškove Kabe, a Kaba ima samo dva ćoška: Ruknul Jemani i Ruknu Hadžeril Esved – samo se ta dva ćoška dodiruju!

- Ako se Jemenski ugao može dotaknuti, lijepo je. Ukoliko osoba nije u prilici, onda neće išaretom pokazati prema njemu!

- Ako se Hadžerul Esved može dodirnuti, to je svakako bolje. Ukoliko ne može, onda će osoba rukom pokazati prema njemu!

- Neki misle da klanjanje dva rekata nakon obavljenog tavafa mora biti odmah iza Mekami Ibrahima i tako prave gužvu što uznemirava druge muslimane. Ta dva rekata se mogu klanjati i malo dalje od Mekami Ibrahima, gdje nema gužve i gdje neće nikome smetati.

- Neki misle da se trebaju učiti što duže sure, što je pogrešno. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, učio je kraće sure tokom ta dva rekata.

- Ne postoji posebna dova koja se uči kod Mekami Ibrahima!

- Neki dodiruju Mekami Ibrahim (kamen na kojem su utisnuta Ibrahimova, alejhi selam, stopala) što je pogrešno!

Greške prilikom Saja (hodanje i jednim dijelom trčanje između Safe i Merve):

- Pogrešno je učiti nijet naglas!

- Neki ne trče između označenih mjesta (žene ne trebaju trčati), a obaveza trčanja je na muškarcima!

- Neki trče na cijelom području između Safe i Merve što uznemirava druge!

- Neki uče prilikom svakog dolaska na Safu i Mervu kur'anski ajet, a navedeno je da se uči samo prilikom prvog dolaska na Saj (kada se penje na Safu)!

- Ne postoji posebna dova koja se uči prilikom Saja!

- Početi saj od Merve je neispravno!
- Jedan saj je između Safe i Merve!
- Neki mimo hadža i umre obavljaju saj kao nafilu što nije ispravno. Nafila može biti u tavafu, a ne u saju!

Greške na Mini prije Arefata (Jeumu Tervije)

- Kada se ide na Minu (dan uoči Arefata), neki ne uče telbiju što je pogrešno; ova telbija se uči naglas!
- Neki direktno iz Meke idu na Arefat, gdje i noće, što nije ispravno!
- Spojiti namaz i ne kratiti ga na Mini je greška. Ispravno je skratiti namaz i svaki posebno klanjati u njegovo vrijeme na Mini!

Greške na Arefatu

- Nakon odlaska s Mine (na dan Arefata ujutro) griješe oni koji tom prilikom telbiju ne uče naglas!
- Neki griješe time što odlaze na Arefat, a ne borave na Arefatu u jasno označenim, određenim granicama. Takvi nisu obavili hadž!

- Prilikom upućivanja dova treba se okrenuti prema Kibli!

- Greška je otići s Arefata prije zalaska sunca!

- Akšam se klanja na Muzdelifi, a ne na Arefatu (bilo da se stigne u akšamsko ili jacijsko vrijeme)!

- Greška je penjati se na «Džebeli rahmet» misleći da je to propis ili da je na njemu bolje dovu učiti!

- Mnogi griješe što u potpunosti ne iskoriste vrijeme na Arefatu za ibadet!

Greške na Muzdelifi

- Neki s Arefata žure na Muzdelifu, a neki opet odsjedaju između Arefata i Muzdelife što je također neispravno!

- Neki ne noće na Muzdelifi, a neki cijelu noć ne prospavaju - oboje je pogrešno!

- Neki bez potrebe čekaju na Muzdelifi dok ne izađe sunce, a nakon namaza se treba okrenuti prema Kibli i učiti dove! Nakon što se pojavi žutilo na nebu, kreće se prema Mini!

Greške na Mini

- Prilikom bacanja kamenčića na Mini se dešavaju mnoge greške: neke hadžije uzimaju kamenčiće, peru ih i mirišu; neki misle da se na džemretima (oznake prema kojima se bacaju kamenčići) nalaze šejtani, pa ne bacaju samo kamenčiće, već i druge predmete! (Bacanje kamenčića je usopostavljeno radi spominjanja Allaha i ispunjavanja ibadeta!)

- Neki govore ružne riječi, a ne zikre!

- Neki smatraju da kamenčić mora dotaći kameni stub, a dovoljno je da kamenčić padne u korito oko njega!

- Neki obavezuju druge da za njih bacaju kamenčiće, a sposobni su ih sami bacati (starost nije dovoljan razlog da se neko drugi obaveže)!

- Neki smatraju da kamenčići moraju biti samo sa Muzdelife, što nije ispravno – mogu se bacati bilo koji kamenčići, osim onih koji su već bacani!

- Greška je baciti manje od sedam kamenčića, kao što je greška ne zastati nakon bačenih

kamenčića (između prvog i drugog džemreta) kako bi se učila dova!

- Neispravno je baciti više ili manje od sedam kamenčića!

- Neispravno je ne boraviti na Mini i ne noćiti tamo u određenim danima bez opravdanog razloga.

Treba se potruditi izvršiti ono što je propisano na način kako je propisano i vrijeme što više provesti u ibadetu!

MEDINA

Medina je mjesto hidžre posljednjeg i najodabranijeg Allahovog poslanika Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem. To je dom ensarija koji su muhadžire velikodušno prihvatili i dali im utočište. To je stjecište imana. Ona je sačuvana od ulaska Dedždžala i na njenim ulazima su meleki koji je čuvaju. To je svet i blagoslovljen grad. Ko u njemu čini novotarije u vjeri ili pravi drugi nered ili štiti one koji ga čine, proklet je i od njega se ne prima ni nafila, ni farz. Ko preseli na Ahiret u Medini, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, mu je zagovornik na Sudnjem danu.

Posjeta džamiji Resulullaha, sallallahu alejhi ve sellem

Kod ulaska u džamiju prouči se prije spomenuta dova. Tom prilikom treba klanjati dva rekata tehijjetul mesdžida. Treba nastojati sve obavezne namaze klanjati u džamiji Resulullaha, sallallahu alejhi ve sellem, jer je takav vredniji od hiljadu namaza

obavljenih na drugom mjestu. Prilikom svakog ulaska u džamiju klanjati dva rekata tehijjetul mesdžida prije nego se sjedne. Ako se odmah klanja sunnet ili farz namaz za imamom, onda obaveza klanjanja ova dva rekata spada. Nastojati klanjati dva rekata nafile (dobrovoljnog namaza) ili više između minbere i kuće Resulullaha, sallallahu alejhi ve sellem, jer je to REVDATUL DŽENNET (dženetska bašča). Nakon posjete džamiji može se posjetiti kabur Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem.

Posjeta kabura Resulullaha, sallallahu alejhi ve sellem:

السَّلامُ عَلَيْكَ يَا رَسُولَ اللهِ

السَّلامُ عَلَيْكَ يَا نَبِيَّ اللهِ

السَّلامُ عَلَيْكَ يَا خَيْرَ خَلْقِ اللهِ

السَّلامُ عَلَيْكَ أَيُّهَاالنَبِيُّ وَ رَحْمَةُ اللهِ وَ بَرَكَاتُهُ

أَشْهَدُ أَنْ لا إِلَهَ إِلا اللهُ وَ أَشْهَدُ أَنَّكَ عَبْدُ اللهِ وَ رَسُولُهُ قَدْ بَلَّغْتَ الرِّسَالَةَ وَ أَدَّيْتَ الأَمَانَةَ وَ نَصَحْتَ الأُمَّةَ وَ جَاهَدْتَ فِي اللهِ حَقَّ جِهَادِهِ

صَلَّى اللهُ عَلَيْكَ وَ عَلَى آلِكَ وَ أَزْوَاجِكَ وَ ذُرِّيَاتِكَ وَ سَلَّمَ تَسْلِيمًا كَثِيرًا

**„ES-SELAMU ALEJKE JA RESULALLAH!
ES-SELAMU ALEJKE JA NEBIJJALLAH!
ES-SELAMU ALEJKE JA HAJRE HALKILLAH!
ES-SELAMU ALEJKE EJJUHE–N-NEBIJJU VE RAHMETULLAHI VE BEREKATUHU!
EŠHEDU EN LA ILAHE ILLELAH VE EŠHEDU ENNEKE ABDULLAHI VE RESULUHU. KAD BELLAGTE-R-RISALETE, VE EDDEJTE-L-EMANETE, VE NASAHTE-L-UMMETE, VE DŽAHEDTE FILLAHI HAKKA DŽIHADIH! SALLALLAHU ALEJKE VE 'ALA ALIKE VE EZVADŽIKE VE ZURRIJJATIKE VE SELLEME TESLIMEN KESIRA!"**

Prijevod: „Neka je mir s tobom Allahov Poslaniče. Neka je mir s tobom Allahov Vjerovjesniče. Neka je mir s tobom Allahovo najodabranije stvorenje! Neka su na tebe Vjerovjesniče, Allahova milost i blagoslov! Svjedočim da nema istinskog boga osim Allaha i svjedočim da si ti Allahov rob i poslanik! Potvrđujem da si dostavio Objavu, ispunio emanet, savjetovao Ummet i istinski se borio na Allahovom putu! Neka su neizmjerni Allahov blagoslov i mir na tebe, tvoju porodicu, tvoje supruge i tvoje potomostvo.”

Posjeta kabura Ebu Bekra, radijallahu anhu

Nakon nazivanja selama Resulullahu, sallallahu alejhi ve sellem, pomjeriti se malo udesno i nazvati selam Ebu Bekru, radijallahu anhu.

السَّلامُ عَلَيْكَ يَا أَبَا بَكْرٍ الصِّدِيق صَفِيَّ رَسُولِ

اللهِ وَصَاحِبَهُ فِي الْغَارِ جَزَاكَ اللهُ عَنْ أُمَّةِ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَ سَلَّمَ خَيْرًا

„ES-SELAMU ALEJKE JA EBA BEKRINI-S-SIDDIK, SAFIJJE RESULILLAH, VE SAHIBEHU FIL-GAR. DŽEZAKELLAHU AN UMMETI RESULILLAHI, SALLALLAHU ALEJHI VE SELLEME, HAJREN!"

Prijevod: „Neka je mir s tobom, Ebu Bekr es-Siddiku, najvjerniji prijatelju Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, koji si zajedno sa njim bio u pećini! Allah te svakim dobrom nagradio od sljedbenika (Ummeta) Njegova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem."

Posjeta kabura Omera, radijallahu anhu

Nakon nazivanja selama Ebu Bekru, radijallahu anhu, pomjeriti se malo udesno i nazvati selam Omeru,

radijallahu anhu.

السَّلامُ عَلَيْكَ يَا عُمَرَ الْفَارُوق وَ رَحْمَةُ اللهِ وَبَرَكَاتُه جَزَاكَ اللهُ عَنْ أُمَّةِ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَ سَلَّمَ خَيْرًا

„ES-SELAMU ALEJKE JA UMER EL FARUK VE RAHMETULLAHI VE BEREKATUHU! DŽEZAKELLAHU AN UMMETI RESULILLAHI, SALLALLAHU ALEJHI VE SELLEME, HAJREN!”

Prijevod: „Neka su, Omere el-Faruk, sa tobom Allahov mir, milost i blagoslov! Allah te svakim dobrom nagradio od sljedbenika (Ummeta) Njegovoga Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem.!”

Prilikom upućivanja dove Allahu ne okretati se prema kaburu, nego prema kibli.

Po mogućnosti posjetiti mezarje Bekiju i Uhud gdje su ukopani mnogi ashabi – drugovi Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i selam im nazvati i dovu Allahu, subhanehu ve teala, za njih uputiti. Lijepo je posjetiti i Mesdžid Kuba, gdje je sagrađena prva džamija u islamu i u njemu klanjati dva rekata, što je vrijedno obavljenoj umri.

Savjeti hadžijama i mu'temirima

Vjerujemo da ste sasvim svjesni činjenice da je hadž jedan od uzvišenih ibadeta kojima se približavamo Allahu, subhanehu ve teala, i da je potrebno da se u potpunosti pridržavate propisa, kao što treba obratiti pažnju na lijep postupak i ophođenje sa drugima. Uz sebe imate vodiče koji će vam, inšaAllah, sve potrebno podrobno objasniti.

Savjeti oko čuvanja zdravlja na hadžu

Imajući u vidu da mnogi idu po prvi put na hadž (a i oni koji su bili prije, nije na odmet da se podsjete), zbog specifičnih uslova za vrijeme boravka na

hadžu, vezanih za promjenu klime i temperature, te veliki priliv ljudi ukazujemo na neka pitanja u vezi s očuvanjem zdravlja hadžija, kojih se treba pridržavati.

- Ne izlagati se suncu, osim koliko je neophodno. Preporučuje se muškarcima da nose bijele kape ili marame koje se mogu na hadžu nabaviti.
- Izbjegavati piti hladnu vodu i gazirane sokove. Topli napici su korisniji za otklanjanje žeđi.
- Vodu po mogućnosti koristiti samo iz flaša koje se mogu kupiti u svakoj prodavnici. U nedostatku takve, gradsku vodu prokuhati. Najbolje je da se Zem-zem koristi.
- Jesti raznovrsnu i provjereno čistu hranu.
- Jesti voće i piti vitaminske sokove u većoj količini.
- Prilikom tegoba, mučnina i bolova odmah se obratiti ljekaru u ambulanti.
- Obavezno prati ruke prije svakog jela, kao i voće koje se upotrebljava.
- Strogo držati do lične higijene.
- Ne nositi tijesnu i sintetičku odjeću.
- Ne izlagati se direktno rashladnim uređajima.

Savjeti vezani za organizaciju

- Strogo se pridržavati uputstava i savjeta vodiča.
- Pridržavati se dogovorenih termina.
- Nositi sa sobom UVIJEK lične podatke i adresu koja je na kartici svakog hadžije.
- Ne nositi sa sobom veće količine novca kada se ide na mjesta velikih okupljanja na hadžu kao što su tavaf, sa'j, džemreta i sl..
- Pratiti orjentire prilikom kretanja radi lakšeg snalaženja.
- Ne stvarati paniku kada dođe do gubljenja, već nazvati telefonom broj koji je upisan na kartici ili taksijem doći do naznačene adrese.
- Ne opterećavati se mnogobrojnim prtljagom koji nije potreban i nužan. Ne kupovati tespihe jer nemaju osnove u islamu, a sliče i brojanicama koje su karakteristične krščanima.
- Za nejasnoće pitati vodiča.
- Izbjegavati nekontrolisane gužve koliko je moguće i ne ulaziti u njih po mogućnosti.

Kratki pregled organizacionog toka hadža

Kandidati za hadž prijavljuju se i upisuju na vrijeme koje je precizirao organizator i svako kašnjenje s upisom ili odgađanje može istog staviti u nezgodnu situaciju. Što se prije kandidati upišu i sam organizator ima više vremena za rad i mogućnost da obezbijedi bolje uslove. Dešava se da je broj mjesta ograničen, pa neki koji čekaju zadnji rok upisa nekada nemaju za to mogućnosti. Kandidati popunjavaju predviđeni formular, vakcinišu se, vrše uplate i donose potrebnu dokumentaciju. Žene moraju imati mahrema što potvrđuju rodnim ili vjenčanim listom. Organizator se brine o vađenju potrebnih viza za putovanje, kao i avio-karata i prijevoza na svetim mjestima. Kandidatima se daju audio i video materijali, kao i prigodne brošure pomoću kojih uče propise hadža. Najvažnije je hadž i umru ispravno i iskreno obaviti. Na dogovoreni datum i termin kandidati se okupljaju na predviđenom mjestu i zajedno nakon posljednjih uputstava kreću na aerodrom. Tamo se predaje prtljag koji je obilježen sa tačnom adresom i imenom

njegovog vlasnika. Na putu se namazi klanjaju skraćeno i spajaju se gdje je potreba za tim. U avionu se pod ihramima nijet čini ako se ide prvo za Meku. Po dolasku u Džidu, nakon pasoške i carinske kontrole organizovano se autobusima ide za Meku koja je udaljena od Džide nekih 70 km. Iako ova razdaljina nije velika, zbog velikog broja hadžija i procedure, putovanje od Džide do Mekke zna potrajati i nekoliko sahata. Sve vrijeme, po mogućnosti, od nijeta pa do dolaska do Kjabe treba učiti telbiju. U Meki se prvo idu ostaviti pasoši u predviđenu ustanovu kako bi bili tamo čuvani, potom se odlazi u smještaj, a nakon što se ostave stvari, hadžije malo okrijepe i tuširaju, ide se organizovano do Kjabe kako bi se umra obavila. Nakon umre i šišanja mu'temiri (koji su obavili umru) skidaju ihrame i slobodni su od obaveza do dana uoči Arefata. U tom vremenu predviđena su predavanja i savjeti svake noći iza jacije namaza, a može se slobodno u svako vrijeme ići do Kjabe i tamo klanjati farzove i nafile, tavafiti, Kur'an i dove učiti i sl. Oni koji žele i mogu da klanjaju farz namaze kod Kjabe

trebaju prije namaza na više od sahat vremena biti tamo, jer su i ulice pune klanjača pred namaz.

Osmog dana zul – hidžeta nakon kupanja ponovo se oblače ihrami i čini se nijet za hadž i počinje se učiti telbija. Prije podne autobusima se odlazi na Minu da bi se tamo pod šatorima boravilo do jutra slijedećeg dana. Tu se klanja pet vakata namaza. Sljedećeg dana ujutro na dan Arefata ide se autobusima organizovano na predviđeno mjesto na Arefatu gdje se pod šatorima u pustinji provede taj dan. Nakon podne i ikindije namaza koji se klanjaju skraćeno i dova koje se uče, kreće se organizovano autobusima na Muzdelifu iza zalaska sunca. Zbog velikog broja hadžija čekanje na prijevoz zna se nekada odužiti nekoliko sahata. Ne smije se praviti panika i gužva.

Na Muzdelifi se klanjaju akšam i jacija skraćeno i spojeno i hadžije tu pod vedrim nebom provedu noć do sabaha. Savjetujemo hadžije da se na vrijeme pripreme za sabah namaz, tj. barem na jedan sahat prije sabaha da ustanu kako bi mogli obaviti svoje potrebe i uzeti abdest, jer je veliki priliv hadžija na jednom mjestu. Nakon toga organizovanim

prijevozom hadžije sa Muzdelife bivaju prebačeni u iste šatore na Mini gdje su boravili jeumu tervije (dan uoči Arefata), gdje mogu ostaviti svoje stvari koje su nosili sa sobom na Arefat i Muzdelifu, kako bi lakše mogli baciti kamenčiće prvog dana bajrama. Nakon bacanja samo sedam kamenčića prvog dana bajrama, a već su neki zaduženi od strane organizatora za klanje kurbana, hadžija silazi u Meku, brije glavu ili skraćuje kosu, skida ihrame, kupa se, miriše, oblači svoju odjeću i ide tavaf i sa'j obaviti. Nakon toga se vraća na Minu da noći tu noć pod šatorima. Tu su predviđena razna predavanja i nasihati. Sljedećeg dana nakon podne namaza baca kamenčiće koje je nakupio na putu oko sebe i to tri puta po sedam kamenčića. Ponovo se vraća u šatore da bi noćio još jednu noć. Sljedećeg dana, a to je treći dan bajrama baca isti broj kamenčića kao i prethodnog dana iza podne namaza. Ako želi može sići u Meku i time je završio sa Minom, pod uslovom da je napusti prije zalaska sunca toga dana. Ako želi može ostati još jedan dan na Mini, gdje će postupiti kao i prethodnog dana. U Meki je hadžija slobodan

od posebnih obaveza do polaska na put kada je dužan učiniti oprosni tavaf.

U Medini gdje se ide organizovano autobusima, a koja je udaljena od Meke nekih 420 km. Prvo se odlože stvari u predviđeni hotel, a nakon toga se ide u Džamiju Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, gdje se klanjaju dva rekata tehijjetul mesdžida i obavi se posjeta Resulullahu, sallallahu alejhi ve sellem, i dvojici njegovih ashaba Ebu Bekru i Omeru, radijallahu anhuma. I u Medini su predviđena predavanja i nasihati prema mogućnostima i uslovima. Organizovano se ide u posjetu Bekijji (medinskom mezarju) i to samo muškarci, a zatim Uhudu i Mesdžidi Kubau. Nakon toga hadžije su slobodne i mogu redovno klanjati u Džamiji Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem.

U predviđeni termin organizovano se autobusima ide do Džide, gdje se na aerodromu predaju stvari, pakuje zem-zem voda i avionom vraća na mjesto polaska.

Neka nam je Uzvišeni Allah svima na pomoći.

KRATKI PREGLED HADŽSKIH OBREDA

1) Nijet ulaska u obred od mikata i učenje telbije.
2) Dolaskom do Kabe prekida telbiju i počinje sa tavafom i sa'jom i sa ovim završava umru i skida ihrame.
3) Osmoga dana treba zanijetiti i obući ihrame za hadž.
4) (Osmi dan) Odlazak na Minu, gdje će se kratiti namazi bez spajanja.
5) (Deveti dan) Odlazak na Arefat nakon izlaska sunca gdje se klanja podne i Ikindija spojeno i skraćeno.
6) Dolaskom večeri dana Arefata i nakon zalaska sunca odlazi se na Muzdelifu, a tu kada se stigne klanjaju se akšam i jacija spojeno i skraćeno.
7) (Deseta noć) Noći se na Muzdelifi, a zatim se klanja sabah i kreće se ka Mini prije izlaska sunca.
8) (Deseti dan) Bacanje kamenčića na Džemretul Akabe, klanje kurbana i brijanje glave ili skraćivanje kose.
9) Prvi izlazak iz ihrama postiže se sa dvije od slijedećih tri stvari: 1. Klanje kurbana, 2. – Brijanje ili

skraćivanje kose, 3. – Bacanje kamenčića, i sve što je bilo zabranjeno ihramom postaje dozvoljeno osim žena.

10) Odlazak u Meku i obavljanje tavafa Ifade i sa'ja (time se ostvaruje drugi izlazak iz ihrama).

11) (11, 12 i 13 dani) Noćenje na Mini dane Tešrika (dva ili tri dana bajrama nakon prvog)

12) (Jedanaesti dan) Bacanje kamenčića poslije podne na džemretima počevši sa malim, a zatim srednjim, pa velikim džemretom.

13) (Dvanaesti dan) Bacanje kamenčića poslije podne na džemretima počevši sa malim, a zatim srednjim, pa velikim džemretom (prije zalaska sunca treba izaći iz Mine onaj ko ostaje dva dana na Mini)

14) (Trinaesti dan) Bacanje kamenčića poslije Podne na džemretima počevši sa malim, a zatim srednjim, pa velikim džemretom (za onog ko ostaje treći dan na Mini).

15) Oprosni tavaf.

RUKNOVI HADŽA

1) Nijet ulaska u obred.
2) Hadžski tavaf (Ifade).
3) Sa’j između Safe i Merve.
4) Stajanje na Arefatu.

USLOVI HADŽA

1) Islam.
2) Punoljetnost.
3) Razum.
4) Sloboda (da nije rob).
5) Mogućnost.
6) Mahrem za ženu.

Povratak sa hadža

Lijepo je da hadžija po povratku sa hadža kaže ono što bilježi El-Buhari u hadisu od Ibn Omera, radijallahu anhuma, da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kada bi se vraćao iz neke bitke, sa hadža ili 'umre, donosio tekbire a zatim bi rekao:

لاإِلَهَ إِلا اللهُ وَحْدَهُ لا شَرِيكَ لَه لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِير , آيِبُونَ تَائِبُونَ عَابِدُونَ لِرَبِّنَا حَامِدُون , صَدَقَ اللهُ وَعْدَه وَ نَصَرَ عَبْدَه وَهَزَمَ الأَحْزَاَب وَحْدَه

„LA ILAHE ILLELLAHU VAHDEHU LA ŠERIKE LEHU, LEHU-L-MULKU VE LEHU-L-HAMDU VE HUVE 'ALA KULLI ŠEJ'IN KADIR, AJIBUNE TA'IBUNE 'ABIDUNE LI RABBINA HAMIDUNE, SADEKALLAHU VA'DEHU, VE NESARE 'ABDEHU, VE HEZEME-L-AHZABE VAHDEHU.“

Prijevod: „Nema istinskog božanstva osim Allaha Jedinog, On nema sudruga, Njemu pripada vlast i zahvala, On oživljava i usmrćuje i On sve može. Povratnici, pokajnici i robovi Allahovi, Gospodaru svome zahvaljujemo, Allah je ispunio Svoje obećanje, pomogao Svoga roba i sam je porazio saveznike.“

PRINCIPI RADA EHLUSSUNNETA VEL DŽEMA'ATA

„Na našem putu do uspjeha, držimo se Kur'ana i Sunneta“

Velika je potreba posebno u vremenu neznanja koje vlada među ljudima i mnogobrojnih iskušenja da se pojasne principi rada i djelovanja Ehlus-sunneta i džemaata, i to ne samo deklarativno, već da se po njima radi u svakodnevnom životu. Prvo da sebe podsjetimo na temeljna pitanja vjerovanja, rada i zalaganja i druge u njih da pozovemo, a drugo da drugi znaju da ovaj poziv nije neutemeljen, privremen i površan, a samim tim da ima sa Allahovom pomoći perspektivu.

- Poziv svih Allahovih poslanika i vjerovjesnika u čisti tewhid, tj. Jednoću Uzvišenog Allaha, subhanehu ve te'ala i ibadet samo Njemu Uzvišenom i sprječavanje širka kao najvećeg grijeha koji se ne oprašta onome ko se od njega ne pokaje.

- Islam crpiti iz njegovih izvora Kur'ana i Sunneta shvatanjem ashaba koji su najbolje poznavali ovu vjeru i najbolje po njoj radili i za nju se zalagali i imaju garanciju Objave svoje ispravnosti.

- Slijediti poznatu i od ummeta priznatu islamsku ulemu koja izvorno tumači islam. Oni nisu sveti niti nepogriješivi, ali nisu ni prokleti zbog greški koje učine svojim idžtihadom, tako da im se priznaje njihovo pravo poštivanja, zaštite i slijeđenja koliko su dokazima potkrijepljeni.

- Zalagati se za sticanje i širenje šerijatskog znanja kojim se prepoznaje istina od zablude i upoznaje način ibadeta Uzvišenom Allahu kao i ostali propisi vjere i svakodnevnog života.

- Sunnet Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, pojašnjava i tumači Kur'an i po njemu se prepoznaju sljedbenici istine kod razilaženja među ljudima.

- Zastupati srednji, umjereni, pravedni pravac koji je legalizovan Objavom i od njega ne odstupati bez obzira na poteškoće, prepreke i spletke koje se na Pravom putu postavljaju. Srednji put nije nijedna krajnost, bilo da se radi o popuštanju u vjeri ili

pretjerivanju i dodavanju na propise onoga što nije od njih. Srednji umjereni put nije put običaja niti ljudskih nahođenja i pretpostavki, kao ni sredina između istine i neistine.

- Suprotstavljanje svakoj novotariji u vjeri i njeno ukidanje, jer je to falsifikat vjere i vid njenog rušenja.

- Suprotstavljanje korištenju vjere u svrhu ličnog koristoljublja. Treba živjeti za islam, a ne od islama.

- Suprotstavljanje monopolu nad vjerom i manipulisanju narodom preko nje.

- Naređivati dobro i odvraćati od zla nužnost je ispravnosti i opstanka društva.

- Djela i riječi su od imana, koji se opet povećava i smanjuje prema djelima, suprotno shvatanju murdžija.

- Veliki griješnici, mimo onih koji učine širk i kufr i ostave vjeru nisu u kategoriji nevjernika, već griješnika, suprotno shvatanju haridžija.

- Pridržavanje datih obećanja i sklopljenih ugovora i dogovora, makar se radilo o nevjernicima.

- Ne slijediti vjeru orijentalista, niti njihovih učenika kao ni škole nevjernika koje obrazuju kadrove za tumačenje islama.

- Poziv u islam mudro i lijepim savjetom i raspravljati kako je najljepše.

- Islam je savršen u cjelosti i njegova primjena je garant uspjeha u svakom mjestu i vremenu.

- Uzvišeni Allah je zadovoljan jedino islamom kao vjerom i to samo onakvim kakav je objavljen.

- Islam i uputa su najveće blagodati Allahove kojima vjernik treba da se raduje i bude ponosan.

- Emanet vjere islama je najveći emanet i odgovornost koju je čovjek preuzeo na sebe i za koju će biti pitan.

- Cilj ne opravdava sredstvo i ne može se nedozvoljenim haram stvarima ići ka cilju. Sam nijet i namjera nisu dovoljni, nužno je potrebno da su djela u skladu sa propisima.

- Nikome nepravdu ne činiti, radilo se o muslimanima, nemuslimanima, životinjama, prirodi i ostalom, a isto tako ne dozvoliti da se nama nepravda čini.

- Ne slijediti običaje i tradiciju koja nije u skladu sa propisima islama.

- Ustrajnost na Pravom putu i postojanost u pridržavanju propisa i stalno nastojati biti ispravan.

- Vjerovati i slijediti muhkem – jasne ajete koji su temelj Knjige, a mutešabih – manje jasne ili nejasne ajete vjerovati i vraćati njihovo značenje na jasne. Oznaka i svojstvo zabludjelih je da ostavljaju jasne ajete i otvoreno im se suprostavljaju, a drže se nejasnih.

- Kloniti se neutemeljenih i beskorisnih rasprava zasnovanih na pretpostavkama i različitim filozofijama.

- Jedan je pravi put, a ostali su putevi zablude.

- Islam svojim propisima obuhvata cjelokupni ljudski život i sve čovjekove radnje i stanja kao i događaje, radilo se o pojedincima ili zajednicama i nije ograničen samo na ibadete (vjerske obrede) niti samo na džamije. Vjera islam se ne smije i ne može odvojiti od svakodnevnog praktičnog života.

- Sve što imamo je od Allaha i Njegov je posjed, a nama je dato na raspolaganje samo u okvirima Allahovog zadovoljstva koje se ogleda kroz izvršavanje propisa vjere.

- Strpljivost na putu iskušenja koja su neminovna i u kojima vjernici bivaju još jači.

- Suprotstavljanje korupciji u svim vidovima.

- Voliti i pomagati u ime Allaha i prezirati i odricati se u ime Allaha.

- Vjerovati u sve objavljeno i raditi po Posljednjoj Objavi.

- Biti ponosan islamom i ne posustajati.

- Rad i zalaganje za islam i iskrenost i revnosnost u tome.

- Vjerovanje u kader i da nas nije moglo pogoditi ono što nas je mašilo i ono što nas je mašilo nije nas moglo pogoditi.

- Cilj ne opravdava sredstvo i ne može se nedozvoljenim haram stvarima ići ka cilju. Sam cilj i namjera nisu dovoljni, nužno je potrebno da su djela u skladu sa propisima.

- Islamsko bratstvo je obaveza i put ka prosperitetu muslimana kako bi svoju ulogu među narodima svijeta vršili donoseći i uspostavljajući im istinu i pravdu. Međusobna saradnja sa muslimanima može biti na osnovu dobročinstva i bogobojaznosti u mjeri njihovog pridržavanja izvornog islama, a nikako grijeha i neprijateljstva. Muslimani se ne smiju dijeliti na grupe, partije i

frakcije, već je dužnost svima čvrsto se prihvatiti za Allahovo uže.

- Pomagati muslimane, braniti ih i štititi od napada i nasrtaja i zalagati se i boriti za interese islama i muslimana gdje god oni bili. Pružiti zaštitu slabima i obespravljenima i sprječavati silnike i nepravednike od zla.

Vallahu velijjut tewfik

SADRŽAJ